

Van : Kees Grootswagers
Aan : Auditcommissie
Ond.: Het opstellen van een plan van aanpak voor het herstel van de financiële balans
D.d. : 20 mei 2019

Waar staan we?

De eerste bestuursrapportage 2019 schetst een tekort van €4,0 miljoen. Daarnaast voorzien we een structureel tekort van € 3,0 miljoen.

De actuele situatie zet ons voor de volgende taakstelling:

1. Onderzoek de mogelijkheden tot het presteren binnen de begroting 2019.
2. Onderzoek de mogelijkheden tot het opstellen van een passende kadernota met perspectief op een meerjaarlijkse financiële balans
3. Onderzoek de mogelijkheden tot een passende bedrijfsvoering voor het zo efficiënt en op voldoende kwalitatief niveau uitvoeren van de taken, met specifieke aandacht voor de vormgeving van de financiële controle.

BERAP

Voor de beperking van het negatieve resultaat van de eerste bestuursrapportage 2019 is op de korte termijn een set maatregelen door te voeren, waardoor na onder andere de inzet van de diverse reserves een tekort resteert. Voor dit resterende tekort moeten we gedurende 2019 dekking vinden, dan wel de lasten beperken. Het laatste redmiddel kan zijn het inzetten van de bekleemde reserves. In het meerjarig perspectief moeten we echter rekening houden met het ophogen van de reservepositie, omdat we anders niet bestand zijn tegen incidentele tegenvallers.

Gezien de acute stilstand van de besluitvorming met financiële consequenties is het ook verstandig een overzicht op te stellen van voornemens die nu niet tot directe besluitvorming gaan leiden (besluitvormingsvoorraad 2019).

De in de BERAP opgenomen bedragen zullen nog worden gecheckt met het afdelingshoofd en portefeuillehouder. Dit om zekerheid te krijgen over de juistheid van de bedragen en dat gebruik gemaakt is van de juiste inschattingen (extrapoleren).

Kadernota

Om het structurele tekort van 3 miljoen euro op te vangen moeten weloverwogen keuzes met een structureel effect worden gemaakt. Daarbij wordt ook onderzocht welke inkomensbronnen er nog onbenut zijn, dan wel welke inkomensbronnen moeten worden heroverwogen.

Bij de oriëntatie op de beleidsmatige taken wordt een onderscheid gemaakt tussen:

- de enge (minimale) uitvoering van de wettelijke taken
- de beleidsruimte bij het uitvoeren van de wettelijke taken (keuzen)
- de uitvoering van de autonome taken, inclusief de politieke wenselijke impulsen / ambities (o.a. Coalitie werkprogramma)
- wat is er nodig om de gewenste taken op voldoende kwalitatief niveau uit te voeren

Bij de beoordeling van de oorzaken die ten grondslag liggen aan de ontstane situatie vallen de volgende zaken op:

- De omvangrijke financiële consequenties van het beleid en de uitvoering in het sociaal domein (> 2 miljoen tekort)
- De tegenvallende resultaten van de vernieuwde vorm van afvalverwerking (800.000 euro)
- De onzekere situatie met betrekking tot compensatie voor de jeugdzorg en de gevolgen van de cao-onderhandelingen ambtenarensalarissen.
- De noodzakelijke middelen voor de continuering van de bedrijfsvoering bij ziekte of werkdruk (onbalans taak=formatie)
- De noodzakelijke verbetering van de financiële beheersing en beheersbaarheid van de budgetten

De tegenvallende resultaten bij de afvalverwerking kunnen met ingang van 2020 worden verwerkt in de afvalstoffenheffing.

Het laatste punt is op het gebied van het sociaal domein is lastig, aangezien vooral de landelijke en regionale afspraken bepalend zijn voor de financiële lasten en de regionale organisatie van de jeugdzorg een afdoende beheersing van de budgetten nog niet mogelijk maakt.

Wat gaan we doen?

Het voorstel is om op de korte termijn een projectgroep, bestaande uit een stuurgroep en een werkgroep, in te stellen met de opdracht tot het invullen van de bovenstaande taakstelling met als prioriteit het opstellen van een passend financieel perspectief op de korte (2019) en middellange termijn (2020-2023).

Stuurgroep

De stuurgroep bestaat uit de 2 collegeleden (waarvan in ieder geval wethouder financiën), de gemeentesecretaris, het afdelingshoofd financiën en rapporteert aan het college. De stuurgroep wordt voorzien van de noodzakelijke ambtelijke ondersteuning.

Werkgroep

De werkgroep bestaat uit de extern financieel specialist, het afdelingshoofd Financiën en de financieel consulenten.

De extern in te huren financieel specialist rapporteert aan de stuurgroep en voorziet de stuurgroep gevraagd en ongevraagd van advies.

De taak van de werkgroep is op productniveau samen met het afdelingshoofd, eventueel medewerkers, nagaan of het een wettelijke taak, dan wel wettelijke taak met ambitie betreft of een autonome taak. Tevens brengen zij in beeld op grond waarvan het een wettelijke, dan wel wettelijke taak met ambitie of autonome taak betreft. Ook geven ze aan welk bedrag bezuinigd kan worden en brengen zij ook de (mogelijke) risico's in beeld.

De betrokkenheid van de gemeenteraad kan worden vormgegeven door het erbij betrekken van de auditcommissie.

De taak van de auditcommissie is het meegeven van kaders, fungeren als klankbord bij tussentijdse rapportages uit de werkgroep en bij het opstellen van de uiteindelijk aan de raad te presenteren keuzelijst van de te nemen maatregelen.

De voorbereiding van de tussentijdse rapportages aan het college gaat in overleg met de Burgemeester. Dit wordt een vast agendapunt op de collegevergadering ter bespreking van de voortgang.

Met name voor het bereiken van een duurzame financiële balans inventariseert de projectgroep voorafgaand aan de zoektocht de beperkingen en mogelijkheden die door de betrokken politiek belanghebbenden worden aangegeven. Met name het duiden van de beperkingen is een afbakening van de financiële zoektocht. Het optimale vertrekpunt voor de projectgroep is geen beperkingen vanuit de raad en het college. Aan de coalitiepartijen wordt gevraagd of de ambities uit het coalitieprogramma mogen worden heroverwogen.

Na het vaststellen van het normatieve kader voor de zoektocht kan de projectgroep de gewenste voorstellen genereren.

Globaal kan het plan van aanpak de volgende onderdelen bevatten:

Het samenstellen, instellen en afspreken van de werkwijze van de projectgroep	28 mei
Het vaststellen van het normatieve kader (criteria) voor de zoektocht naar de financiële balans 2019 e.v.	4 juni
Het opstellen van een kadernota met een perspectief op herstel van de financiële balans	11 juni
Het formuleren van maatregelen tot het presteren binnen de begroting 2019	juni
Het afstemmen van mogelijke maatregelen tot herstel van de financiële balans met de raad	september
Het uitwerken van de kadernota in een passende opstelling van de begroting 2020 e.v.	oktober

Hoe gaan we het aanpakken?

Op basis van het vastgestelde normatieve kader / de criteria gaan we op productniveau de mogelijkheden beoordelen.

Alle afdelingen en budgetbeheerders binnen de gemeente worden daarbij betrokken. De tussenresultaten worden afgestemd met de verantwoordelijke wethouders.

We beoordelen ook de mogelijkheden tot aanscherping van de samenwerking met onze externe partners, zowel regionaal als lokaal.

Specifiek wordt aandacht besteed aan de mogelijkheden tot de financiële beheersing van de uitvoering binnen het sociaal domein. De structurele negatieve belasting van meer dan 2 miljoen zorgt voor beperking

van de financiële en organisatorische vitaliteit en de beleidsmatige mogelijkheden van de gemeente Loon op Zand.

Binnen de ambtelijke organisatie worden prioriteiten gesteld om de noodzakelijke financiële zoektocht te ondersteunen.

Dit kan vertraging op de beleidsontwikkeling opleveren.

Gezien de toetsing van de financiële maatregelen en de analyse van de consequenties op de lange termijn is de ondersteuning van een financieel expert in dit traject gewenst. De uitgaven daarvoor worden geschat op circa 50.000 euro (juni tot en met september). Daarnaast is het wenselijk / noodzakelijk om extra capaciteit in te huren om het afdelingshoofd Financiën en de financieel consulenten voor een deel vrij te maken om deel te nemen in de stuurgroep / werkgroep. Hiervoor is een bedrag benodigd ter hoogte van circa 25.000 euro.